

Středa, 6. dubna 2011

Budoucí evropská mezinárodní investiční politika

P7_TA(2011)0141

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 6. dubna 2011 o budoucí evropské mezinárodní investiční politice (2010/2203(INI))

(2012/C 296 E/05)

Evropský parlament,

- s ohledem na sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů ze dne 7. července 2010 nazvané „Cesta k ucelené mezinárodní investiční politice“ (KOM(2010)0343) a rovněž návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví přechodná úprava pro dvoustranné dohody o investicích mezi členskými státy a třetími zeměmi, předložený Komisí dne 7. července 2010 (KOM(2010)0344),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. března 2010 s názvem „Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“ (KOM(2010)2020) a na sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů ze dne 9. listopadu 2010 nazvané „Obchod, růst a celosvětové záležitosti – Obchodní politika jako klíčový prvek strategie EU 2020“ (KOM(2010)0612),
- s ohledem na závěry Rady ze dne 25. října 2010 o ucelené evropské mezinárodní investiční politice,
- s ohledem na aktualizované pokyny OECD pro nadnárodní společnosti,
- s ohledem na judikaturu Soudního dvora Evropské unie v souvislosti s nesplněním povinností členskými státy a konkrétně rozsudek ze dne 3. března 2009, *Komise v. Rakousko* (věc C-205/06), rozsudek ze dne 3. března 2009, *Komise v. Švédsko* (věc C-249/06) a rozsudek ze dne 19. listopadu 2009, *Komise v. Finsko* (věc C-118/07),
- s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
- s ohledem na zprávu Výboru pro mezinárodní obchod a stanoviska Výboru pro rozvoj a Hospodářského a měnového výboru (A7-0070/2011),
- A. vzhledem k tomu, že Lisabonská smlouva udělila EU výlučnou pravomoc v oblasti přímých zahraničních investic stanovenou v čl. 3 odst. 1 písm. e) a článcích 206 a 207 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),
- B. vzhledem k tomu, že od roku 1959 uzavřely členské státy na dvoustranné úrovni více než 1 200 dvoustranných smluv o investicích a celkem bylo smluv o investicích uzavřeno téměř 3 000,
- C. vzhledem k tomu, že se obecně uznává, že investice ze zahraničí mohou zvýšit konkurenceschopnost cílových zemí, ale v případě investic do zahraničí může být nezbytná pomoc na přizpůsobení pro pracovníky s nízkou kvalifikací; vzhledem k tomu, že je povinností každé vlády podporovat prospěšné dopady investic a zároveň předcházet jakýmkoli škodlivým účinkům,

Středa, 6. dubna 2011

- D. vzhledem k tomu, že články 206 a 207 Smlouvy o fungování Evropské unie ⁽¹⁾ nedefinují přímé zahraniční investice, tento pojem však upřesnil Soudní dvůr Evropské unie, přičemž vychází ze tří kritérií: měly by to být dlouhodobé investice, představovat nejméně 10 % vlastního kapitálu/akcií v přidružené společnosti a zajišťovat investorovi účast na řízení a kontrole činností přidružené společnosti, a vzhledem k tomu, že tuto definici, která je v první řadě zaměřena proti portfoliovým investicím nebo proti právům duševního vlastnictví, používá i MMF a OECD; vzhledem k tomu, že je rozlišování mezi přímými zahraničními investicemi a portfoliovými investicemi obtížné a rigidní právní definice je těžko použitelná na praktické investování v reálném světě,
- E. vzhledem k tomu, že některé členské státy používají široké definice pojmu „zahraniční investor“ vedoucí k tomu, že k určení státní příslušnosti podniku může stačit pouhá poštovní adresa, vzhledem k tomu, že v důsledku toho mohly některé podniky podat žalobu proti své vlastní zemi prostřednictvím dvoustranné smlouvy o investicích uzavřené se třetí zemí, vzhledem k tomu, že každá evropská společnost by měla mít možnost opírat se o budoucí dohody EU o investicích nebo dohody o volném obchodu obsahující kapitoly o investicích,
- F. vzhledem k tomu, že nové země, které mají silné investiční kapacity, vystupují jako místní nebo světové mocnosti, čímž mění tradiční názor, podle něž investoři pocházeli výhradně z rozvinutých zemí,
- G. vzhledem k tomu, že výskyt prvních případů urovnávání sporů v 90. letech, i přes obecně pozitivní zkušenosti, poukázal z důvodu vágního jazyka dohod, které připouštěly volný výklad, na několik problematických otázek, zejména pokud jde o možné riziko konfliktu mezi soukromými zájmy a regulační úlohou veřejných orgánů, například v situacích, kdy přijetí legitimních právních předpisů vedlo k odsouzení státu mezinárodními arbitrážními rozhodčími za porušení zásady „spravedlivého a rovného zacházení“,
- H. vzhledem k tomu, že Spojené státy a Kanada, které patří mezi první státy, jež těmto rozhodnutím čelily, musely přizpůsobit svůj model dvoustranných smluv o investicích s cílem omezit možnost výkladu v rozhodčím řízení a zajistit lepší ochranu oblasti veřejných zásahů,
- I. vzhledem k tomu, že Komise vytvořila seznam zemí, které mají představovat privilegované partnery pro sjednávání prvních dohod o investicích (Kanada, Čína, Indie, Mercosur, Rusko a Singapur),
- J. vzhledem k tomu, že nově vytvořená Evropská služba pro vnější činnost má posílit přítomnost a úlohu EU ve světě, včetně podpory a ochrany obchodních zájmů EU, a to i v oblasti investic,
1. shledává, že přímé zahraniční investice nyní díky Lisabonské smlouvě spadají do výlučné pravomoci EU; konstatuje, že tato nová pravomoc EU přináší dvojí výzvu, a to jednak pro správu stávajících dvoustranných smluv o investicích, a jednak pro stanovení evropské investiční politiky reagující na očekávání investorů a přijímajících států, ale i širší hospodářský zájem a cíle vnější politiky EU;
2. vítá novou pravomoc EU a vyzývá Komisi a členské státy, aby využily této příležitosti a společně s Parlamentem vypracovaly integrovanou a koherentní investiční politiku, jež by podporovala vysoce kvalitní investice a měla pozitivní dopad na celosvětový hospodářský pokrok a udržitelný rozvoj; je toho názoru, že Parlament musí být odpovídajícím způsobem zapojen do vytváření budoucí investiční politiky a že jsou k tomu zapotřebí řádné konzultace o mandátech k nadcházejícím jednáním a pravidelné a smysluplné informativní schůzky věnované stavu probíhajících jednání;

⁽¹⁾ Rozsudek ze dne 12. prosince 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, věc C-446/04.

Středa, 6. dubna 2011

3. konstatuje, že EU je významným hospodářským seskupením, které má při jednáních velkou váhu; domnívá se, že společná investiční politika bude splňovat jak očekávání investorů, tak i dotčených států a přispěje ke zvýšení konkurenceschopnosti EU a jejích podniků i k posílení zaměstnanosti;
4. konstatuje, že je zapotřebí vypracovat koordinovaný celoevropský rámec, který bude navržen tak, aby poskytoval právní jistotu a vybízel i k prosazování zásad a cílů EU;
5. připomíná, že v současné fázi globalizaci došlo k prudkému nárůstu přímých zahraničních investic na rekordní úroveň téměř 1 500 miliard EUR v roce 2007, což byl rok předcházející jejich poklesu vlivem globální hospodářské a finanční krize, přičemž EU byla největším zdrojem přímých zahraničních investic v celosvětovém měřítku; zdůrazňuje však, že v letech 2008 a 2009 došlo ke snížení objemu investic v důsledku světové finanční a hospodářské krize; zdůrazňuje také, že přibližně 80 % celkové hodnoty světových přímých zahraničních investic se týká přeshraničních fúzí a akvizic;
6. vítá sdělení Komise „Cesta k ucelené mezinárodní investiční politice“, zdůrazňuje však, že i když se rozsáhle zaměřuje na ochranu investorů, měl by lépe řešit rovněž právo chránit schopnost veřejné moci provádět regulaci a plnit závazek EU využívat politickou soudržnost na rozvoj;
7. domnívá se, že investice mohou mít pozitivní přínos pro růst a zaměstnanost nejen v EU, ale i v rozvojových zemích, pokud investoři aktivně přispívají k plnění rozvojových cílů hostitelských zemí např. tím, že podporují místní hospodářství přenosem technologií a využíváním místní pracovní síly a domácích zdrojů;
8. vyzývá Komisi, aby měla na paměti poznatky získané na vícestranné, mnohostranné a dvoustranné úrovni, zejména neúspěšná jednání OECD o mnohostranné dohodě o investicích;
9. naléhavě žádá Komisi, aby pečlivě a koordinovaně vypracovala investiční strategii EU opírající se o osvědčené postupy dvoustranných smluv o investicích; upozorňuje na rozdílnost obsahu mezi smlouvami členských států a vyzývá Komisi, aby tyto rozdíly odstranila, a vytvořila tak silný vzor EU pro smlouvy o investicích, který by bylo možné upravit podle úrovně rozvoje partnerské země;
10. vyzývá Komisi, aby co nejdříve vydala nezávazné pokyny, např. formou vzorové dvoustranné smlouvy o investicích, které by členské státy mohly používat v zájmu posílení právní jistoty a konzistentnosti;

Definice a oblast působnosti

11. žádá Komisi, aby poskytla jasnou definici investic, které je třeba chránit, včetně přímých zahraničních investic a portfoliových investic; domnívá se však, že spekulativní formy investic, jak je definuje Komise, nesmí být chráněny; trvá na tom, že pokud jsou do rozsahu působnosti investiční smlouvy zahrnuta práva duševního vlastnictví, včetně dohod, u nichž již byl předložen návrh mandátů, ustanovení by neměla negativně ovlivňovat výrobu generických léčiv a měla by respektovat výjimky dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) pro oblast veřejného zdraví;
12. se znepokojením konstatuje, že by jednání o širokém spektru investic vedlo ke směřování výlučných a sdílených pravomocí;

Středa, 6. dubna 2011

13. vyzývá k zavedení pojmu „investor EU“, který by v duchu článku 207 SFEU zdůraznil význam stejné úrovně podpory investorů ze strany všech členských států a zajistil jim rovné podmínky pro činnost a pro ochranu jejich investic;

14. připomíná, že standardní dvoustranné smlouvy o investicích uzavřené členskými státy EU používají širokou definici pojmu „zahraniční investor“; žádá Komisi, aby vyhodnotila, ve kterých případech to vedlo k nekalým praktikám; žádá Komisi, aby jasně definovala pojem zahraniční investor na základě tohoto hodnocení a nejnovější referenční definice přímých zahraničních investic stanovené OECD;

Ochrana investorů

15. zdůrazňuje, že ochrana investorů týkající se všech investorů EU musí zůstat zásadní prioritou dohod o investicích;

16. konstatuje, že vyjednávání dvoustranných smluv o investicích je časově náročné; vyzývá Komisi, aby do vyjednávání a uzavření investičních dohod EU zapojila veškeré své personální a materiální zdroje;

17. domnívá se, že požadavek, který Rada vyjádřila ve svých závěrech týkajících se sdělení, – že by se nový evropský právní rámec neměl negativně dotknout ochrany investorů a záruk, jichž investoři požívají podle stávajících dohod, – by mohl vytvořit riziko odmítnutí jakékoli nové dohody a v období růstu investic ze zahraničí do EU by mohl vést k ohrožení rovnováhy mezi ochranou investorů a ochranou práva na regulaci; navíc se domnívá, že by taková formulace hodnotícího kritéria mohla být v rozporu se smyslem a duchem článku 270 SFEU;

18. je přesvědčen, že nezbytnost stanovovat osvědčené postupy, které jsou v těchto závěrech Rady rovněž zmíněny, vytváří citlivější a také účinnější řešení umožňující rozvíjet koherentní evropskou investiční politiku;

19. domnívá se, že je nutné, aby se budoucí dohody o investicích uzavřené EU opíraly o osvědčené postupy vycházející ze zkušeností členských států a aby do nich byly začleněny tyto standardy:

- nediskriminace (národní zacházení a doložka nejvyšších výhod) s přesnějším zněním definice uvádějícím, že zahraniční a vnitrostátní investoři musí vykonávat svou činnost za „srovnatelných podmínek“, a umožňujícím větší flexibilitu, pokud jde o doložku nejvyšších výhod, aby nebyly kladeny překážky procesům regionální integrace,
- spravedlivé a rovné zacházení definované na základě úrovně zacházení stanovené mezinárodním zvykovým právem,
- ochrana před přímým a nepřímým vyvlastněním, která obsahuje definici stanovující jasnou a spravedlivou rovnováhu mezi veřejnými cíli a soukromými zájmy a umožňuje v případě protiprávního vyvlastnění přiměřenou náhradu podle výše vzniklé škody;

20. žádá Komisi, aby posoudila potenciální dopad začlenění zastřešující doložky do budoucích evropských investičních dohod a předložila zprávu Evropskému parlamentu a Radě;

Středa, 6. dubna 2011

21. vyzývá Komisi, aby při sjednávání přístupu na trh s hlavními obchodními partnery z vyspělých zemí a významných rychle se rozvíjejících ekonomik zajistila reciprocitu, a měla přitom na zřeteli nutnost vyloučit některá citlivá odvětví a nadále uplatňovat asymetrii v obchodních vztazích EU s rozvojovými zeměmi;

22. konstatuje, že očekávané zvýšení právní jistoty pomůže malým a středním podnikům při investování v zahraničí a v tomto ohledu poznamenává, že během vyjednávání musí zaznít názory MSP;

Ochrana práva na regulaci

23. zdůrazňuje, že budoucí dohody o investicích, které EU uzavře, musí respektovat možnost veřejných zásahů;

24. vyjadřuje hluboké znepokojení nad mírou volnosti při rozhodování některých mezinárodních arbitrážních rozhodců, pokud jde o široký výklad doložek o ochraně investorů, čímž se vyloučila možnost oprávněné veřejné regulace; vyzývá Komisi, aby vytvořila jasné definice standardů ochrany investorů, aby se v nových dohodách o investicích takovým problémům předešlo;

25. vyzývá Komisi, aby byla do všech budoucích dohod začleněna zvláštní ustanovení, která stanoví, že strany dohody mají právo provádět regulaci mimo jiné v oblasti ochrany národní bezpečnosti, životního prostředí, veřejného zdraví, práv pracovníků a spotřebitelů, průmyslové politiky nebo kulturní rozmanitosti;

26. zdůrazňuje, že Komise bude rozhodovat případ od případu o odvětvích, jichž se budoucí dohody netýkají, například o citlivých odvětvích, jako je kultura, vzdělávání, a o těch odvětvích, která jsou strategicky významná pro národní obranu, a žádá Komisi, aby informovala Parlament o mandátu, který v jednotlivých případech získala; konstatuje, že EU by měla také zohledňovat obavy svých partnerů z rozvojových zemí a neměla by požadovat další liberalizaci, pokud daná země považuje pro svůj rozvoj za nezbytné chránit určitá odvětví, zejména v oblasti veřejných služeb;

Začlenění sociálních a environmentálních standardů

27. zdůrazňuje, že budoucí politika EU bude muset podporovat také udržitelné investice respektující životní prostředí (zejména v oblasti těžebního průmyslu) a prosazující kvalitní pracovní podmínky v podnicích, kam investice směřují; žádá Komisi, aby všechny budoucí dohody zahrnovaly odkaz na aktuální pokyny OECD pro nadnárodní společnosti;

28. znovu opakuje svůj požadavek týkající se kapitol o investicích v širších dohodách o volném obchodu, aby byla do každé dohody o volném obchodu, kterou EU podepíše, začleněna ustanovení o sociální odpovědnosti podniků a účinná sociální a environmentální ustanovení;

29. požaduje, aby Komise posoudila, jak byla taková ustanovení zahrnuta do dvoustranných smluv o investicích uzavřených členskými státy a jak by mohla být zahrnuta do samostatných dohod o investicích;

30. vítá skutečnost, že velký počet dvoustranných smluv o investicích již obsahuje ustanovení zakazující okleštění právních předpisů v sociální a environmentální oblasti s cílem přilákat investice, a vyzývá Komisi, aby zvážila začlenění takového ustanovení do svých budoucích dohod;

Středa, 6. dubna 2011

Mechanismus urovnávání sporů a odpovědnost EU

31. je přesvědčen, že současný systém urovnávání sporů se musí výrazně změnit, aby zahrnoval větší transparentnost, možnost smluvních stran podávat odvolání, povinnost vyčerpat místní opravné prostředky, jsou-li dostatečně spolehlivé na to, aby zaručily řádný proces, možnost využívat informace *amicus curiae* a povinnost zvolit si pro rozhodčí řízení jiné místo;

32. domnívá se, že kromě postupu urovnávání sporů mezi státy je nutné uplatňovat také postup urovnávání sporů mezi investorem a státem, aby byla zajištěna rozsáhlá ochrana investic;

33. je si vědom toho, že EU nemůže využívat stávající mechanismy urovnávání sporů, jako jsou Mezinárodní středisko pro řešení investičních sporů (ICSID) a Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo (UNCITRAL), neboť EU jako taková není členem žádné z těchto organizací; vyzývá EU, aby do každé nové investiční dohody EU zařadila kapitolu o řešení sporů v souladu s reformami navrženými v tomto usnesení; požaduje, aby Komise a členské státy přijaly svou odpovědnost jako hlavní mezinárodní aktéři a usilovaly o nezbytnou reformu pravidel ICSID a UNCITRAL;

34. vyzývá Komisi, aby předložila řešení, která umožní malým a středním podnikům lépe financovat vysoké náklady na urovnávání sporů;

35. vyzývá Komisi, aby co nejdříve předložila právní úpravu toho, jak bude především z hlediska financování rozdělena odpovědnost mezi evropskou úroveň a vnitrostátní úroveň v případě, že EU prohraje mezinárodní rozhodčí řízení;

Výběr partnerů a pravomoci Parlamentu

36. podporuje zásadu, že prioritními partnery pro budoucí dohody EU o investicích by měly být země s velkým tržním potenciálem, kde však zahraniční investice potřebují lepší ochranu;

37. konstatuje, že investiční riziko je obecně vyšší v rozvojových a nejméně rozvinutých zemích a že silná a účinná ochrana investorů v podobě smluv o investicích je klíčová pro ochranu evropských investorů a může zlepšit správu, čímž vytvoří stabilní prostředí nezbytné pro zvýšení objemu přímých zahraničních investic do těchto zemí; konstatuje, že aby tyto země měly z investičních dohod ještě větší užitek, měly by investiční dohody zavazovat investora k dodržování lidských práv a protikorupčních zásad jako součást širšího partnerství mezi EU a rozvojovými zeměmi v zájmu snižování chudoby; vyzývá Komisi, aby posoudila vhodné budoucí partnery na základě osvědčených postupů členských států s dvoustrannými smlouvami o investicích;

38. je znepokojen tím, že přímé zahraniční investice do nejméně rozvinutých zemích jsou nesmírně omezené a že se obvykle soustřeďují na přírodní bohatství;

39. domnívá se, že v rozvojových zemích je třeba více podporovat místní firmy, zejména pomocí pobídek určených na zlepšení jejich produktivity, zapojení do užší spolupráce a zvýšení kvalifikace pracovní síly, což jsou oblasti se značným potenciálem pro stimulaci hospodářského rozvoje, konkurenceschopnosti a růstu v rozvojových zemích; podporuje transfer nových „zelených“ technologií EU do rozvojových zemí, což je nejlepší způsob, jak podpořit ekologický a udržitelný růst;

Středa, 6. dubna 2011

40. naléhavě žádá, aby tento postoj Parlamentu vzala Komise a členské státy plně v úvahu ještě před zahájením jednání o dohodách o investicích a také v průběhu těchto jednání; připomíná obsah rámcové dohody o vztazích mezi Evropským parlamentem a Komisí a vyzývá Komisi, aby včas konzultovala Parlament o návrzích mandátů k jednání, a umožnila mu tak vyjádřit svůj postoj, který pak musí Komise a Rada náležitě zohlednit;

41. zdůrazňuje potřebu zahrnout úlohu delegací Evropské služby pro vnější činnost do strategie budoucí investiční politiky a zohlednit jejich potenciál a místní know-how jako strategická aktiva při dosahování nových politických cílů;

*

* *

42. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi, členským státům, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů.

Ochrana finančních zájmů Společenství – Boj proti podvodům

P7_TA(2011)0142

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 6. dubna 2011 o ochraně finančních zájmů Společenství – Boj proti podvodům – Výroční zpráva za rok 2009 (2010/2247(INI))

(2012/C 296 E/06)

Evropský parlament,

- s ohledem na svá usnesení o předchozích výročních zprávách Komise a Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF),
- s ohledem na zprávu Komise Radě a Evropskému parlamentu ze dne 14. července 2010 nazvanou „Ochrana finančních zájmů Evropské unie – Boj proti podvodům – Výroční zpráva za rok 2009“ (KOM(2010)0382) a průvodní dokumenty (SEK(2010)0897 a SEK(2010)0898),
- s ohledem na desátou zprávu o činnosti úřadu OLAF – výroční zpráva za rok 2010 ⁽¹⁾,
- s ohledem na výroční zprávu Účetního dvora o plnění rozpočtu za rozpočtový rok 2009 spolu s odpověďmi orgánů ⁽²⁾,
- s ohledem na výroční zprávu Účetního dvora o činnostech financovaných z osmého, devátého a desátého Evropského rozvojového fondu za rozpočtový rok 2009, spolu s odpověďmi Komise ⁽³⁾,
- s ohledem na čl. 319 odst. 3 a čl. 325 odst. 5 Smlouvy o fungování Evropské unie,
- s ohledem na nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství ⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/anti_fraud/reports/olaf/2009/en.pdf

⁽²⁾ Úř. věst. C 303, 9. 11. 2010, s. 1.

⁽³⁾ Úř. věst. C 303, 9. 11. 2010, s. 243.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 248, 16.9.2002, s. 1.